

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОНЯТЬ “ЦІННІСТЬ” І “ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ” У ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІЦІ ТА ЮРИДИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У статті розглянуто класифікацію понять “цінність” і “ціннісні орієнтації” в педагогіці, психології та юридичній літературі. Проблеми цінностей і ціннісних орієнтацій присвячено безліч наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених. Ціннісні орієнтації особистості різні автори тлумачать по-різному. Сукупність сформованих, сталих цінностей, ціннісних орієнтацій утворює своєрідну вісь свідомості, забезпечуючи стійкість особистості, спадкоємність певного типу поведінки й діяльності, виражену в спрямованості потреб та інтересів. Існують десятки визначень поняття “цінність”, проте в основі всіх головна ідея, що істина – це властивість самих думок, які правильно відображають дійсність, а цінність – властивість самих речей, які відповідають певним цілям, намірам, планам.

Ключові слова: цінність, ціннісні орієнтації, особистість, класифікація цінностей, мотивація.

Проблема понять “цінність” та “ціннісні орієнтації” турбує людство відтоді, коли людина усвідомила ідеологію свого існування: відокремленість від довколишнього світу й одночасно міцний зв’язок з ним.

Світ людини – це світ цінностей. Цінностями є не тільки коштовності, а й те, що має для неї значення. Цінності – це значущі для людини об’єкти: матеріальні або ідеальні. Так, у широкому значенні слова цінностями називають узагальнені, стійкі уявлення про те, що відповідає якимось потребам, інтересам, намірам, цілям, планам людини (або групи людей, суспільства).

Цінність – це не природна властивість чогось – зовнішнього предмета, події чи явища; у цінності відображено ставлення індивіда до предмета, події чи явища, а саме ставлення, у якому виявляється визнання цього чогось як важливого, значущого.

У своїй діяльності, у прийнятті рішень, у судженнях людина виходить з тих чи інших цінностей, орієнтується на них. Провідні для індивіда цінності визначають його “систему координат” – систему ціннісних орієнтацій. А ціннісні орієнтації, як показують філософія та психологія, підкреслюють одну з першорядних потреб людини.

Цінності та ціннісні орієнтації завжди були одним з найбільш визначних об’єктів дослідження філософії, етики, соціології та психології.

Система ціннісних орієнтацій, будучи психологічною характеристикою, виявляє змістовне ставлення людини до соціальної дійсності і в цій якості визначає мотивацію її поведінки, суттєво впливає на всі сторони його діяльності. Як елемент структури особистості ціннісні орієнтації характеризують внутрішню готовність до здійснення певної діяльності щодо задоволення потреб та інтересів, вказують на спрямованість її поведінки.

Метою статті є визначення та класифікація таких понять, як “цінність” і “ціннісні орієнтації”.

Використання терміна “ціннісна орієнтація” як операційного вимагає від дослідника ретельнішого вивчення сутності самого поняття, особливо з позиції таких наук, як педагогіка й психологія. До проблеми ціннісних орієнтацій зверталися відомі психологи А. Г. Ковальов, О. М. Леонтьєв, В. М. Мясичев, К. К. Платонов, С. Л. Рубінштейн та інші, які включають і досліджуваний нами компонент у розроблювані структури особистості.

Поняття “цінності” в його психологічному тлумаченні тотожне деякому комплексу психологічних явищ, який, хоча термінологічно й позначається по-різному, але семантично однопорядковий: Н. Д. Добринін називає його “значущістю”; О. М. Леонтьєв – “особистісним сенсом”; В. Н. Мясичев – “психологічними відносинами”; Д. М. Узнадзе – “установкою”. Тобто в психології “цінність”, “ціннісна орієнтація” виступають як елементи мотивації людини. Засвоєні індивідом значення, зумовлені його потребами, інтересами, що зафіксовані в його установках, складаються в ціннісні орієнтації особистості як конкретне її ставлення до цінностей життя. Для психолога важливий саме особистісний аспект ціннісних виборів. Саме ця обставина й сприяла передачі проблеми ціннісних орієнтацій особистості соціальній психології.

Соціальні психологи стверджують, що переведення всієї сукупності поглядів, переконань, соціальних умінь і відносин особистості, за яким стоять її знання, світогляд, життєвий досвід, концепція життя, в практичну поведінку та в продуктивну діяльність здійснюється за допомогою специфічних соціально-психологічних механізмів: ціннісних орієнтацій і соціальних установок. У ціннісних орієнтаціях та соціальних установках потреби виступають не як потреба людини, а як реальна ієрархія цінностей і норм, на які орієнтована особистість, якими вона керується. У відповідні моменти активності людини вся сукупність стійких ціннісних орієнтацій і соціальних установок приходить у стан готовності. Ця сукупність містить у собі акумульований життєвий досвід [13, с. 127].

Я. Гудечек визначає психологічну основу ціннісних орієнтацій як різноманітну структуру потреб, мотивів, інтересів, цілей, ідеалів, переконань, світогляду, що беруть участь у створенні спрямованості особистості, які виражають соціально детерміноване ставлення особистості до дійсності. Дослідник закликає приділяти пильну увагу теоретичній розробці знань про ціннісні орієнтації особистості, їх емпіричній перевірці та практичному використанню у виховній та освітній діяльності [4, с. 109].

У психології, як і в інших науках, є спроби класифікації цінностей. Один з теоретиків психології особистості В. Франкл [15, с. 221], обговорюючи питання про сенс життя, висунув три категорії цінностей. Цінність першої категорії – творча, актуалізується в дії. Цінність другої категорії – переживання, реалізується у (відносно) пасивному прийнятті світу нашою свідомістю. Цінності відносин актуалізуються скрізь, де індивід стикається

з чим-небудь, нав'язаним долею, чого змінити вже не можна. З того, яким чином людина приймає такі сумні подарунки долі, асимілює всі ці труднощі у своїй душі, виникає безліч потенційних цінностей. Різні цінності поєднуються таким чином, що в результаті формується конкретне специфічне завдання для кожної людини. Це поєднання дає цінностям ту необхідність, якою люди відрізняються один від одного. Класифікацію цінностей, запропоновану В. Франклом у психології, ми вважаємо найбільш вдалою, що є, по суті, “скелетом” наступних ціннісних орієнтацій.

На сьогодні склався окремий напрям – педагогічна аксіологія, центральною проблемою якої є перетворення знань у переконання, опосередкованості засвоюваного фонду знань установками й ціннісними орієнтаціями. Це демонстрація різноманіття систем ціннісних орієнтацій, що співіснують, реальний плюралізм прагнень людей, які взаємодіють у процесі виховання; розробка та обґрунтування системи методичних процедур, що дають змогу виявляти й враховувати реально сформовані системи ціннісних орієнтацій; розробка та обґрунтування науково-методичного інструментарію, що дає змогу розкривати системи диспозицій, імпліцитних теорій особистості, реально регулюють персональні відносини. Усі видатні педагогічні системи минулого містять як свій найважливіший компонент розділ про цілі та цінності людського життя. А. С. Макаренко вклав у свою систему багато цінностей, перш за все, загальнолюдські. У 1920–1930-х рр. ніхто так ясно й реалістично не сформулював ціннісну проблему, як він. Його ціннісна конструкція складалася не з дедуктивних фраз, а з дійсних, неспростовних та здійснених ціннісних елементів: “У будь-якому разі, створення цінностей не є позитивним елементом виховання, тому праця, так звана навчальна праця, має виходити з уявлень про цінності, які вона може створювати” [11, с. 181].

Залучення молоді до цінностей трудової діяльності класики педагогіки бачили в тісному взаємозв'язку інтересів підлітків з інтересами виробничого й суспільного життя дорослих. А. С. Макаренко був упевнений, що “скільки-небудь надмірна праця в дитинстві, особливо праця механічна, одноманітна, пов'язана з тривалим повторенням інтересу, що не дає виходу природному прагненню кожного м'яза підлітка до руху, що не дає виходу природному прагненню до гри, – надзвичайно шкідливо позначається, насамперед, на розумовому стані вихованця” [11, с. 99].

Л. І. Божович, вивчаючи моральний аспект поведінки, встановила цікавий факт вибору поведінки в різних ситуаціях, усупереч свідомо прийнятому рішенню. Є люди, які поведуться морально, не думаючи при цьому ні про моральні норми, ні про моральні правила, не приймаючи при цьому спеціального рішення. Такі індивіди, які поставлені обставинами перед необхідністю поводитися аморально і мають відповідний намір, часом не можуть подолати моральний опір, що безпосередньо виникає в них. Аналіз такої поведінки показує, що вона збуджується або моральними почуттями, які сформувалися крім свідомості дитини, безпосередньо в практиці її спі-

лкування з іншими людьми, або мотивами, які раніше були опосередковані свідомістю, а потім уже на основі практики поведінки набули безпосереднього характеру [1, с. 386].

Така ситуація потребує роз'яснення, оскільки стосується безпосередньо проблеми вибору поведінки, її мотивації. У процесі мотивації беруть найактивнішу участь такі структурні елементи особистості: уявна ситуація, представлена об'єктивними можливостями, з одного боку, і суб'єктивними – з іншого; це ціннісні орієнтації особистості, що є ланкою, яка домінує в акті вибору. Сутність мотивації полягає в тому, що відшукується саме така дія, яка відповідає основній установці особистості, тобто готовності діяти в напрямі її реалізації. Процес переходу від мотиву до установки – це вольове питання, тобто здатність переключатися з мотивації на основну установку. Якщо в системі фіксованих установок є відповідні установки, то відбувається актуалізація однієї з них і слідує відповідна поведінка. Однак, у цій ситуації може виявитися, що система фіксованих установок особистості суперечить свідомо прийнятому наміру. У такому разі вольове зусилля буде спрямовано на те, щоб подолати імпульси фіксованих установок, що суперечать свідомому рішення. Людина ніби долає внутрішній опір у процесі виникнення нової установки, адекватно сформованому мотиву. У разі, якщо наступна за установкою поведінка призводить до очікуваного результату, то така установка (за певних умов) фіксується й включається до системи фіксованих установок особи і, при виникненні подібної ситуації, вона може актуалізуватися без об'єктивації. Болюча поведінка впливає відповідно й на систему ціннісних орієнтацій особистості, яка змінюється залежно від успіху чи невдачі вольової поведінки.

У разі слабкої волі мотив не переходить в установку, а замість вольової поведінки реалізується імпульсивно, а потім уже під цю поведінку підшукують мотив. Спостерігається явище повторної мотивації, яке називають ще й “раціоналізацією”. Це відбувається зазвичай в умовах конфлікту системи ціннісних орієнтацій і системи фіксованих установок. Наприклад, коли особистість на рівні свідомості характеризується суспільною спрямованістю, орієнтується на високі моральні цінності, а на несвідомому рівні (рівні фіксованих установок) – відрізняється індивідуалістичною спрямованістю. Таким чином, стає ясним і очевидним той факт, що механізм функціонування ціннісних орієнтацій є дуже ефектним інструментом вивчення особистості та її діяльності. Вони також надають широкі можливості для впливу на особистість у потрібному напрямі громадського процесу.

Ця обставина була розглянута в цілому ряді дисертаційних робіт. Проблему ціннісних орієнтацій у педагогіці висвітлено в працях М. І. Бурової-Ілієвої, Л. В. Георгінової, П. Р. Ігнатенко, І. В. Малихіної, З. М. Павлютенкової, В. А. Тіхілової, М. В. Чернобаєва та ін.

М. І. Бурова-Ілієва [2, с. 13] під ціннісною орієнтацією має на увазі “якісну характеристику” особистості, яка певним чином об'єднує психологічне та соціальне в людині, впливає на гармонійне поєднання й розвиток її

потреб, інтересів, мотивів, відносин, соціальних установок, спрямованості й посідає важливе місце в регуляції поведінки. Ціннісну орієнтацію автор найтіснішим чином пов'язує з установкою, а саму орієнтацію поділяє на когнітивні, емоційні та поведінкові компоненти. Розглядаючи логічну систему виховного процесу та механізму засвоєння цінностей, дослідник виділяє кілька етапів у їх визначенні: отримання інформації про цінності; ієрархія й субординація прийнятих цінностей; трансформація їх у мотиви дій; реалізація цінностей у власній поведінці; постійна потреба в нових соціальних цінностях. Проте ці етапи не виставляються як критерії сформованості ціннісних орієнтацій у діяльності, а просто зводяться до знань про цінності, спрямованості до певних цінностей, відносин, мотивів, соціальних установок, потреб.

Л. В. Георгінова, розглядаючи структуру трудових ціннісних орієнтацій молодших підлітків, виділяє такі цінності вищого порядку: пізнавальні, моральні, творчі, естетичні, престижні, матеріальні, утилітарні та цінності процесу праці [3, с. 15]. Подібна систематизація цінностей праці не здається нам досить продуманою й логічно вибудованою. Створюється враження, що дослідник намагається осягнути неосяжне, не відокремивши та не виділивши чітку структуру трудових ціннісних орієнтацій.

П. Р. Ігнатенко тлумачить ціннісні орієнтації досить широко: як спрямованість особистості на суспільні цінності відповідно до її конкретних потреб, вважаючи при цьому, що вони виявляються в наявності потреби школяра в праці, у системі стійких позитивних, усвідомлених відносин і установок на працю; в інтересах, пов'язаних з усвідомленням життєвого значення праці, та вказують, якою мірою можуть задовольнити потребу, що виникає у зв'язку з працею. Таким чином, ціннісні орієнтації (на його думку) спонукають до цілеспрямованості дій щодо цих цінностей з метою, що представляють ті цінності конкретної праці, на які орієнтуються учні, вибираючи певну професію [6, с. 13]. Видається нерозумним настільки розширене тлумачення ціннісних орієнтацій через те, що спрямованість особистості включає в себе й інші види спонукань.

М. Г. Казакина у своєму дослідженні зазначає, що в цілому педагогічний аспект проблеми ціннісних орієнтацій у найзагальнішому вигляді, очевидно, полягає в тому, щоб широкий спектр об'єктивних цінностей світу (норми моралі, Батьківщина, праця, ідеї гуманізму, служіння громадським інтересам, людська особистість, творчість, освіта тощо) зробити предметом усвідомлення й переживання як особливих потреб творення, освоєння, реалізації цих цінностей. Ціннісні орієнтації автор розглядає як інтегративне утворення, яке характеризує цілісну особистість, її спрямованість як ціннісне ставлення до об'єктивних цінностей, що виражаються в їх усвідомленні й переживаннях як потреб, які мотивують цю поведінку та програмує майбутнє [7, с. 11].

З. М. Павлютенкова у своєму дослідженні як основний засіб використовує інтереси учнів профтехучилищ, обґрунтовано вважаючи, що систе-

ма цінностей молоді виявляється в її інтересах і може бути зрозуміла як відображення інтересів [12, с. 41]. Автор дає відповідні критерії для оцінювання рівнів сформованості ціннісних орієнтацій, не наводячи конкретного визначення ціннісної орієнтації. Відзначено різні погляди на формулювання цього поняття та окреслено межі його застосування.

Соціально-педагогічному аналізу ціннісних орієнтацій учнів присвячена дисертація В. А. Тіхілової. Автор дає відповідну оцінку виявленим ціннісним орієнтаціям учнів профтехучилищ у різних сферах діяльності. Якої-небудь чіткої системи у вирішенні порушеної проблеми не проглядається; достатньо обґрунтованого напрямку у вивченні особистості молодих людей, на нашу думку, немає, що призвело до розрізненості, вибіркового тлумачення ціннісних орієнтацій узагалі [14, с. 116].

М. Ф. Чернобаєва, розглядаючи різні типи ціннісних орієнтацій (щодо матеріальних і духовних потреб, різних видів діяльності, через які і в яких задовольняються потреби особистості внутрішніх об'єктів самої особистості). Виділяє компоненти структури ціннісних орієнтацій, що безпосередньо характеризують школярів, і формулює висновок про неможливість цілеспрямованого формування ціннісних орієнтацій без практичної діяльності дітей [16, с. 83].

Водночас дослідник як показники сформованості того чи іншого компонента структури ціннісних орієнтацій виділяє лише кількісні ознаки: коефіцієнти кореляції між рівнем розвитку певних якостей підлітка і його становищем у класному колективі, що не можна вважати правомірним.

У юридичній літературі ціннісні орієнтації найбільше аналізують з позицій соціальних відхилень особистості. Так, академік В. М. Кудривцев, розглядаючи соціальні відхилення як деякий цілісний процес, виділяє в ньому як найважливіший компонент соціальні цінності.

Наприклад, виключення із системи цінностей такого принципу, як повага до людей, перетворює її в світогляд егоїста, егоцентризму. Зрозуміло, що вакуум у системі цінностей неминуче заповнюється уявленнями з протилежним знаком: якщо не цінується особистість, відповідно, у цій системі орієнтацій чільна роль належить егоїстичним інтересам або спотвореним вузькогруповим поняттям [10, с. 151].

Дослідження Є. М. Юцкової показало, що серед чинників, які сприяють життєвому успіху в обстежених осіб, які вчинили корисливі чи інші злочини, перше місце посіло “вміння використовувати будь-які засоби”, потім – “впливові друзі”, “щасливий випадок” тощо [17, с. 102]. Подібні цінності з протилежним знаком називають іноді “антицінності”, маючи на увазі їх антисоціальну спрямованість [10, с. 151].

Індивідуальні причини вчинення правопорушень Т. П. Козлова пов'язує з елементами внутрішньої регуляції поведінки людини, до яких належать ціннісні орієнтації [8, с. 12].

Розглядаючи спотворення в системі ціннісних орієнтацій, В. М. Кудривцев зазначає, що вони (спотворення) можуть виявлятися в різних фор-

мах, перш за все, в неповноті ціннісних орієнтацій, відсутності їх у системі тих чи інших уявлень, що мають важливе соціальне значення [10, с. 151].

В. Є. Коновалов наголошує, що неприйняття особистістю існуючих цінностей – наслідок свого розуміння цілей і сенсу життя, що ціннісна орієнтація особистості в більшості випадків досить пластична, і це зумовлює можливість та результативність впливу на неї [9, с. 39].

Проблемі ціннісних орієнтацій школярів приділяють велику увагу в розвинених капіталістичних країнах.

Р. Г. Гурова, проаналізувавши дані вчених розвинутих країн, робить висновок про те, що основними життєвими цінностями випускників французьких шкіл є: здоров'я, гроші, любов; англійських – знаменитість, просування по службі, високе суспільне становище; американських – успіх, слава, матеріальне благополуччя [5, с. 137].

Висновки. Ціннісні орієнтації – одне з основних структурних утворень зрілої особистості. Саме в них, за словами Б. Г. Ананьєва, сходяться її різні підходи до розуміння природи ціннісних орієнтацій, усі дослідники визнають, що особливості будови й змісту ціннісних орієнтацій особистості зумовлюють її спрямованість та визначають позицію людини щодо тих чи інших явищ дійсності. Також одностайна думка, що ціннісні орієнтації відіграють головну роль у регуляції соціальної поведінки людини, включаючи диспозицію особистості, її установки й мотиви, інтереси.

Ціннісні орієнтації виражають ставлення особистості до світу й визначаються через вибіркове ставлення суб'єкта.

Список використаної літератури

1. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. – Москва : Просвещение, 1968. – 464 с.
2. Бурова-Илиева М. И. Ценностные ориентации и их роль в формировании личности несовершеннолетних правонарушителей : автореф. дис. ... канд. пед. наук / М. И. Бурова-Илиева. – Москва, 1982. – 16 с.
3. Георгинова Л. В. Формирование трудовых ценностных ориентаций у учащихся 5–7 классов в процессе трудового обучения : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Л. В. Георгинова. – Ростов-на-Дону, 1980. – 17 с.
4. Гудочек Я. Ценностная ориентация личности / Я. Гудочек // Психология личности в социалистическом обществе. Активное развитие личности. – Москва : Наука, 1989. – 183 с.
5. Гурова Р. Г. Социалистические проблемы воспитания / Р. Г. Гурова. – Москва : Педагогика 1981. – 136 с.
6. Игнатенко П. Р. Формирование профессиональных ценностных ориентаций старшеклассников на труд в сфере обслуживания : дис. ... канд. пед. наук / П. Р. Игнатенко. – Киев, 1978. – 199 с.
7. Казакина М. Г. Ценностные ориентации школьников и их формирование в коллективе / М. Г. Казакина. – Ленинград : ЛГПИ, 1989. – 83 с.
8. Козлова Т. П. Профилактика правонарушений несовершеннолетних / Т. П. Козлова. – Киев ; Одесса : Вища школа, 1990. – 192 с.
9. Коновалов В. Е. Правовая психология : учеб. пособ. / В. Е. Коновалов. – Харьков : Основа, 1980. – 192 с.

10. Кудрявцев В. Н. Социальные отношения в системе общественных отношений / В. Н. Кудрявцев // Социальные отклонения / под ред. Л. А. Плеханова, В. Н. Кудрявцева. – Москва : Юрид. литература, 1989. – С. 146–171.
11. Макаренко А. С. Педагогические сочинения : в 8 т. / А. С. Макаренко. – Москва : Педагогика, 1984. – Т. 4. – 400 с.
12. Павлютенкова З. М. Формирование профессиональных ценностных ориентаций у учащихся профтехучилищ : дис. ... канд. пед. наук / З. М. Павлютенкова. – Киев, 1986. – 221 с.
13. Теоретическая и прикладная социальная психология / под ред. А. К. Уледова. – Москва : Мысль, 1988. – 333 с.
14. Тихилова В. А. Социально-педагогический анализ ценностных ориентаций учащихся профтехучилищ : дис. ... канд. пед. наук / В. А. Тихилова. – Москва, 1989. – 205 с.
15. Франкл В. Человек в поисках смысла жизни / В. Франкл. – Москва : Прогресс, 1990. – 268 с.
16. Шульга Р. П. Искусство и ценностные ориентации личности / Р. П. Шульга. – Киев : Наукова думка, 1989. – 120 с.
17. Юцкова Е. М. Особенности ценностных ориентаций бывших несовершеннолетних правонарушителей и их роль в изменении личности и поведения / Е. М. Юцкова // Опыт криминологического изучения личности преступника : сб. науч. тр. – Москва : Изд-во Всесоюзного ин-та по изучению причин и разработке мер предупреждения преступности, 1981. – С. 87–106.

Стаття надійшла до редакції 15.02.2015.

Мурзина Е. А. Классификация понятий “ценность” и “ценностные ориентации” в психологии, педагогике и юридической литературе

В статье рассмотрена классификация понятий “ценность” и “ценностные ориентации” в педагогике психологии и юридической литературе. Проблеме ценностей и ценностных ориентаций посвящено множество научных работ отечественных и зарубежных ученых. Ценностные ориентации личности трактуются по-разному в трудах различных авторов. Совокупность сложившихся, устоявшихся ценностей, ценностных ориентаций образует своего рода ось сознания, обеспечивая устойчивость личности, преобладание определенного типа поведения и деятельности, выраженную в направленности потребностей и интересов. Существуют десятки определений понятия “ценность”, однако в основе всех идея о том, что истина – это свойство самих мыслей, которые правильно отражают действительность, а ценность – свойство самих вещей, которые соответствуют определенным целям, намерениям, планам.

Ключевые слова: *ценность, ценностные ориентации, личность, классификация ценностей, мотивация.*

Murzina O. Classification of the Concepts “Value” and “Value Orientations” in Psychology, Pedagogy and Legal Literature

Classification of the concepts “value” and “value orientations” in pedagogy, psychology and legal literature have been considered in the article.

Values are important objects for the person; they can be material or ideal. Value is an event or a phenomenon; the attitude of the individual to the object, the event or the phenomenon is reflected in values.

Each person comes out of certain values in his activities, decisions or judgments. The individual’s leading values determine his own system of value orientations. And value orientations emphasize the one of the primary human needs. Value orientations are elements of the internal structure of the individual. These include: purpose, focus, mechanism of interaction.

Lots of scientific works of domestic and foreign scholars were devoted to the problem of values and value orientations. Value orientations of the individual are treated differently in the writings of various authors. The combination of existing, stable values, value orientations form a kind of the axle of consciousness, ensuring stability of personality, the succession of a certain type of behavior and activity, expressed in the orientation of needs and interests.

There are dozens of definitions of “value”. All definitions have one main idea that truth – it’s a property of thoughts that properly reflect reality and value – it’s a property of things that meet certain goals, intentions and plans.

In psychology “value”, “value orientation” serves as elements of human motivation. Values learnt by the individual are conditioned by his needs, interests that are fixed in his facilities, consist value orientations of personality as a specific relation of the individual to the values of life. Value orientations are defined as leading mechanism of influence on the education of the personality.

In pedagogy the concept of “value” and “value orientation” is defined in relation to the personality, his activity in the course of business. Value orientations are abilities (qualities) of the person to choose as a benchmark a particular value (ability to navigate in values) as well as the ability of individuals to understand and accept as their own socially important values.

In the legal literature value orientations are more analyzed from the standpoint of social deviations of the personality.

Key words: *values, value orientation, personality, classification values, motivation.*